

קונטרס

חנוכה נפלא

יגלה נפלאות איה מחנכים בני וכנות ישראל על
הצד הטוב ביותר, ואיה מצליחים להקים דורות
ישרים לתפארת עם ישראל.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסיד ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : שְׁלֵמוֹת הַחַנוּךְ הוּא,
שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְחַנּוּךְ אֶת עֲצָמוֹ וּלְהַתְנַהֵג
עַל־פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְאִז יִהְיֶה
דְּגָמָא חֲזִיה גַם לְזוּלָת, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְדַבֵּר
עִם הַזּוּלָת אִיךְ לְהַתְנַהֵג, אֶלֶּא הַזּוּלָת פְּבָר
יִרְאָה מִדְּרָכָיו אִיךְ הוּא מְתַנַּהֵג.

(אמרי-מוהרא"ש. חלק ב'. סימן תתקצז)

קונטרס

חננוף נפלא

.א

החננוף זה יסוד היהדות

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, אשר
אברהם אבינו היה הראשון שגלה את הקדוש-
ברוך-הוא, כמו שכתוב (יחזקאל לג, כד): "אחד היה
אברהם", כי היה הראשון שעמד נגד כל העולם
כלו, וגלה את הבורא יתברך שמו, כמאמרם ז"ל
(פסיקתא רבתי לג): למה נקרא אברהם העברי? שכל
העולם כלו עמדו בעבר אחד, ואברהם עמד בעבר
שני. וגלה ופרסם לכלם, שאין עוד מלבדו, שיש
אחד יחיד ומיוחד, המחייה ומתהיה את כל הבריאה
כלה. ומה אמר הקדוש-ברוך-הוא עליו? (בראשית
יח, יט): "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת
ביתו אחריו, ושמרו דרך הוי"ה לעשות צדקה

ומשפט " וגו'. הקדוש-ברוך-הוא אהב מאד את
 אברהם אבינו, עד שקראו (ישעיה מא, ח): "אברהם
 אוהבי". ולמה אהבו כל-כף? מפני שהיה הראשון
 שגלה אותו יתברך, כמאמר ו"ל (במדבר רבה,
 פרשה יד, סימן ב'): אמר לו הקדוש-ברוך-הוא
 לאברהם: אתה הודעת שמי בעולם, חייך, שאני
 מקנה אותך את העליונים והתחתונים. אברהם
 אבינו הסתובב בזה העולם, והיה בעל הבית כאן
 למטה בעולם הזה, ושם למעלה בעולם הבא, כי
 ברגע שמפירים את הקדוש-ברוך-הוא, נעשים
 בעל הבית בעולם הזה ובעולם הבא. ואומרים
 חכמינו הקדושים (ספרי האזינו): עד שלא בא אבינו
 אברהם לעולם, פביכול לא היה הקדוש-ברוך-הוא
 מלך אלא על השמים, אבינו אברהם המליכו על
 השמים ועל הארץ, ואפלו בקש המקום מאבינו
 אברהם גלגל עינו, ואף נפשו — היה נותן לו.
 אברהם אבינו היה מוכן למסור את נפשו בשביל
 הקדוש-ברוך-הוא. ואומרים חכמינו הקדושים
 (בראשית רבה, פרשה מג, סימן ז'): אני לא היה נקרא
 שמי לבריותי, והכרת אותי בבריותי, מעלה אני
 עליך כאלו אתה שתף עמי בבריתו של עולם;
 אברהם אבינו נעשה שתף עמו יתברך בברית

העולם. כי בלי הקדוש-ברוך-הוא — מה אנו צריכים את העולם, כי כל תכלית הבריאה — בגין דאשתמודעון ליה (זהר בא מב.), שנזכה להפירו יתברך. ולכן מפני שאברהם אבינו מסר נפשו לגלותו יתברך, והפקיר עצמו לגמרי לפרסמו יתברך, לכן אהבו השם יתברך מאד. וטעם שני שאהבו: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את ביתו ובניו אחריו", לא די שגלה לאחרים, אלא עז היה חפצו ורצונו לחנף את בניו ובנותיו, ולהחדיר בהם גם-כן אמונה — צדק ומשפט.

ולכן החנוף מאז ומתמיד היה היסוד ביהדות. אברהם חנף את בנו יצחק לאמונה ברוחה ומזככת, וכן יצחק חנף את בנו יעקב לאמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ויעקב עסק ביותר לחנף את ילדיו י"ב שבטי י"ה, וגלה להם את הקדוש-ברוך-הוא, גלה להם את התורה, וחנוכם לאמונה פשוטה בו יתברך, עד כדי כך, שבשעה ששכב על המטה, והלך להסתלק מזה העולם, וסובבוהו בניו מכל הצדדים — שלשה בנים במזרח, שלשה בנים במערב, שלשה בנים בצפון, שלשה בנים בדרום, ועמדו וצפו והסתכלו בפני אביהם ברגעיו

הָאֲחֵרוֹנִים. יַעֲקֹב אָבִינוּ הִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם וְהִרְהִיר: מִי יוֹדֵעַ אִם בְּאַמֶּת הֵם חֲזָקִים בְּאַמוּנָה כְּפִי שְׂאֲנִי חֲנִכְתִּי אוֹתָם. וְהִנֵּה תִכְף כְּשֶׁרַק חָשַׁב כֵּן, פִּתְחוּ הַבָּנִים פִּיהֶם וְאָמְרוּ בִיחָד: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַיְיָ"ה אֱלֹהֵינוּ הַיְיָ"ה אֶחָד". תִּדַע לָךְ, אָבִיא, שְׁשֵׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, אֲנַחְנוּ מְאֲמִינִים — שֶׁהַיְיָ"ה אֱלֹהֵינוּ הַיְיָ"ה אֶחָד. תִּכְף כְּשֶׁשָּׁמַע כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, פִּתַח וְאָמַר: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צח, סִימָן ג'), וְיִצְאָה נִשְׁמָתוֹ. זֶה הָיָה הַחֲנוּךְ שֶׁל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שְׁאֶחָד מִסֵּר לִשְׁנֵי "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וּבֵיתוֹ לַעֲשׂוֹת דְּרֹךְ צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", כִּי קִיְמוּ הָאָבוֹת אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה לְפָנָי שֶׁקְּבִלוּהָ בְּהַר סִינַי, כִּי לְפָנָי שִׁירַד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם כָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מו, כח): "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו", אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צה, סִימָן ג'), שֶׁשָּׁלְחוּ לְהַקִּים יְשִׁיבָה, כְּדֵי שֶׁהַבָּנִים וְהַבָּנוֹת יִהְיֶה לָהֶם הַיְיָ לְלַמֵּד אֶמוּנָה, וְכָךְ חֲנִכוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ אֲגָדָה), כְּשֶׁהָיָה שְׁעֵבוֹד מִצְרַיִם, מֹשֶׁה רִבְּנוֹ פָּעַל אֶצֶל פֶּרַעַה, שָׁיִתָּן לְעַם יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד מְנוּחָה, וְזֶה הָיָה יוֹם הַשַּׁבָּת. וּמָה עָשׂוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת? הֲיָיוּ לָהֶם מְגִלוֹת מְגִלוֹת,

חַנוּךְ נִפְלָא

שפא

שָׁבְהֵם הָיוּ כְּתוּבִים כָּל הַהֲלָכוֹת וְכָל הַמְּנֻהָגִים
שֶׁקִּבְלוּ מֵאֲבוֹתֵיהֶם וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם — אֲבָרְהָם,
יִצְחָק וְיַעֲקֹב. זֶה נִקְרָא "חַנוּךְ נִפְלָא", שֶׁאֶפְלוּ
כְּשֶׁנִּמְצְאוּ בְּמִצְרַיִם תַּחַת סֶבֶל גָּדוֹל, תַּחַת סֶבֶל
מִצְרַיִם, כָּל הַשָּׁבוּעַ עוֹבְדִים קָשָׁה בְּתוֹךְ מַחֲנֶה
הַסֵּגֶר, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לָמְדוּ בְּשִׁבְת מְגִלוֹת מְגִלוֹת.
עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְהוֹצִיָאם מִמִּצְרַיִם, וְקָרַע לָהֶם
אֶת הַיָּם, וְהוֹרִיד לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה בְּסִינַי, מֹשֶׁה קִבֵּל
תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָה לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזַקְנִים
וְזַקְנִים לְנָבִיאִים, וְנָבִיאִים מְסָרוּהָ לְאֲנָשֵׁי כְּנֻסַת
הַגְּדוּלָּה (אָבוֹת א, א), וְכֵן עוֹבְרֵת הַמְּסוּרָה מִדּוֹר
דּוֹר מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַד הַיּוֹם הַזֶּה, מוֹסְרִים אֶת
הַתּוֹרָה וְהַצְּנִיעוֹת וְהִירָאָה וְהַמְּסִירוֹת וְהַקְּרָבָה
לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִדּוֹר לְדּוֹר, מֵאֲז אֲבָרְהָם אָבִינוּ
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זו שְׂרָשְׁרַת הַזָּהָב, וּבְכָל דּוֹר וְדּוֹר
הוֹסִיפוּ חֲלִיּוֹת חֲדָשׁוֹת בְּשְׂרָשְׁרַת, וְזֶהוּ "חַנוּךְ
נִפְלָא", אֲשֶׁר הוּא הִיסוֹד בִּיְהוּדוּת. וְאֶף שֶׁהַדּוֹרוֹת
הַמְּאַחֲרִים רְחוּקִים מִדּוֹרוֹת הָעֶבֶר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן זו
אוֹתָהּ שְׂרָשְׁרַת, חֲלִיָּה בְּחֲלִיָּה שֶׁמְגִיעָה עַד אָבִינוּ
הָרִאשׁוֹן.

וְלִכֵּן חַנוּךְ הוּא מְקֻצָּע קִדְשׁ קִדְשֵׁים, לֹא כְּמוֹ

סְתָם מְקֻצָּע לְהִתְפָּרֵנס בּוֹ. אִם מְלַמֵּד אוֹ מוֹרֶה
 הַחֲלִיטוֹ לְקַבֵּל עֲבוּדָה זֹאת כְּמִקְצוּעַ לְהַרְוִיחַ בּוֹ כֶּסֶף,
 חָבֵל עַל זְמַנָּם הַיָּקָר, וְעַדִּיף שְׂיִלְכוּ לְעַבֵּד בְּמִקְצוּעַ
 אַחֵר. כִּי חַנוּךְ זֶה עֲבוּדָה קְדוּשָׁה מְאֹד, אֲשֶׁר מְלַמֵּד
 אוֹ מוֹרֶה הַחֲלִיטוֹ — הֵיטוֹת שְׁלָנוּ יֵשׁ אָמוּנָה
 בְּהַקְדוּשַׁת־בְּרוּךְ־הוּא, אֲנַחְנוּ מְאֻמִּינִים בַּתּוֹרָה
 וּבַמִּצְוֹת, אָנוּ רוֹצִים לְחַנֵּךְ אֶת בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל
 לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂרֵשֶׁת הַזֵּהָב, שֶׁהַחֲלוּ בָּהּ הָאָבוֹת
 הַקְדוּשִׁים, אָבוֹת הָאֵמָה, לְהַנְחִיל אֶת הַמְסוּרָה
 לְדוֹרוֹת הַבָּאִים. וְנַעֲשֶׂה זֹאת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי
 גְדוּלָה וּבְאַהֲבָה הַכִּי גְדוּלָה, אֵלּוּ הֵם הַמְּחַנְכִים
 הָאֲמִתִּיִּים, וְזֶה נִקְרָא "חַנוּךְ נִפְלָא". אִם יֵשׁ מְלַמֵּד
 אֲשֶׁר בְּנִפְשׁוֹ הַדְּבָר, שְׁכָל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד יִצְלִיחַ
 בְּלִמּוּדוֹ, אִם מוֹרֶה חֲפֵצָה וּמְשִׁתַּקֵּקת שְׁכָל
 תַּלְמִידָה תִּצְלִיחַ בְּלִמּוּדֶיהָ, וְיֵשׁ לְשִׁנְיָהֶם הֵן לְמַלְמֵד
 — הַמְּחַנֵּךְ, וְהֵן לְמוֹרֶה — הַמְּחַנְכֵת, רְצוֹן טוֹב
 לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּאָמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֵלּוּ
 הֵם מְחַנְכִים מְצַיְנִים, וְהֵם מְמַשִּׁיכִים אֶת שְׂרֵשֶׁת
 הַזֵּהָב שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל.

אִךְ לְדַאֲבוּנָנוּ הַרְבֵּי, אֵף אֶחָד בְּדוֹר הַזֶּה אֵינּוּ
 יְכוּלִים לְהַעֲרִיף אֶת עֲבוּדָתָם שֶׁל הַמְּלַמְדִים

וְהַמְחַנְכוֹת. אִם הֵם עוֹשִׂים כָּל עֲבוֹדָתָם אַף וְרַק לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְהַחֲדִיר בְּיַלְדִים אֲמוּנָה וּמִדּוֹת טוֹבוֹת, קִיּוֹם מְצוּוֹת מְעֻשְׂיוֹת, כִּי הֵם רוֹצִים לְהִיּוֹת הַהֶמְשֵׁךְ שֶׁל אֲבָרָהֶם אָבִינוּ, שְׂאֵלוֹ הֵם מְחַנְכִים מְצַיְנִים. לֹא-כֵן אִם הֵם חוֹשְׁבִים מִכֶּסֶף וְעוֹבְדִים לְשֵׁם פְּרָנְסָה, אֲזִי חָבֵל עַל זְמַנָּם, וְאוֹי לָהֶם לְתַלְמִידִים, שֶׁמְחַנְכֵיהֶם עֲמֵלִים כֶּךָ בְּעִבּוּר כֶּסֶף וְלֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם. אַף אֵין זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהֵם אֵינָם צְרִיכִים לְקַבֵּל מִשְׁכָּרַת וְכוּ', הַהֶפֶךְ הוּא הַנְּכוּן — אִם הֵם מְסוּרִים לְגַמְרֵי בְּעִבּוּר חַנוּךְ הַיְלָדִים, לָהֶם מַגִּיעַ מִשְׁכָּרַת הַכִּי גְבוּהָה שֶׁיִּשְׁנָה. וּמִדּוּעַ? כִּי זֹו אֵינָה עֲבוּדָה פְּשוּטָה, אֵין זֶה מְקַצוּעַ כְּשֶׂאֵר מְקַצוּעוֹת, זֹו עֲבוּדָה שֶׁל נְשָׁמוֹת, יְהִלּוּמִים, מְלַטְשִׁים פּה נְשָׁמוֹת.

וְלָכֵן, כִּיּוֹן שֶׁחַנוּךְ הוּא יְסוּד גְּדוֹל בַּיְהוּדוּת, לֹא בַחֲנָם שֶׁהַעֲרַב-רַב רוֹצִים לְתַפֵּס רַק אֶת הַנֶּעֱר, וְכָל זֶה הוּא מְצַד הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, אֲשֶׁר יוֹדֵעַ, שֶׁאִם יְתַפֵּס אֶת הַנֶּעֱר, אֲזִי יָבִיא לְהַפְסֵק הַמְשֻׁכּוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. וּמִסְפָּרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יְרוּשָׁלַיִם סִנְהֶדְרִין, דָּף נ"א.), שֶׁהָיָה מְלַךְ מַמְלַכְי יְהוּדָה, רָשַׁע גְּדוֹל, וְשֵׁמוֹ אַחָז. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ כֶּךָ? שְׂאֵחָז בְּבֵיתִי כְּנִסְיוֹת וּבֵיתִי מִדְּרָשׁוֹת, סְבוּר

בְּדַעְתּוֹ לומר: אם אין קטנים אין גדולים, ואין נביאים, ואין רוח הקדש, ואין הקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו בישראל. הוא ידע, שאם לא יהיו תלמידים ותלמידות, לא יהיו פתי פגסיות ובתי מדרשות, וממילא לא יהיו נביאים ורוח-הקדש, וממילא הקדוש-ברוך-הוא לא ישרה שכינתו בעם ישראל.

נמצא מכל זה, ש"חנוף נפלא" הינו להביא את הקדוש-ברוך-הוא לזה העולם, להוריד את השם יתברך בעולם, לגלות לכל באי עולם אמונה ברוחה ומזככת, שיש אלקים חיים ומלך עולם, והוא מנהיג את עולמו בתוסד וברחמים, בצדק ובמשפט. אף שרואים דברים נגד הטבע והשכל הבריא, שאלו הרשעים, אלו הגנבים שגונבים לאור יום — ההצלחה מאירה להם פנים. ואלו הצדיקים צריכים לסבל, אלו שאינם נוגעים בפרוטה אחת שאינה שייכת אליהם, אותם חושבים לרמאים וכו', ואלו שבאמת גונבים ועושקים את הבריות, אומרים עליהם — צדיקים אתם, וזהו הצער הכי גדול. עם כל זאת אסור להתיאש,

וְצָרִיכִים לְהַחֲדִיר בִּילָדִים אֲמוּנָה, שִׁישָׁנָם הַרְבֵּה
דְּבָרִים שְׂאִינָנוּ מְסַגְּלִים לְהַבִּין.

וְלִכֵּן הַחֲנוּךְ זֶה הַיְסוּד שֶׁל הַיְהוּדוּת, לְחַנּוּךְ אֶת
הַיְלָדִים, שְׁלֵא יִסְתַּכְּלוּ מֵה קוֹרָה סְבִיבוֹתֵיהֶם. כִּי עַל
זֶה כָּבַד צָעַק הַנָּבִיא (יִשְׁעְיָה ה, כ): "הוֹי הָאֹמְרִים
לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע, שָׁמַיִם חֲשָׁף לְאוֹר וְאוֹר
לְחֲשָׁף, שָׁמַיִם מֵר לְמַתָּק וּמַתָּק לְמֵר, מִצְדִּיקֵי רָשָׁע
עָקַב שָׁחַד, וְצַדִּיקֵי יָסִירוּ מִמֶּנּוּ", אֶת זֹאת
עָלִינוּ לְהַחֲדִיר בִּילְדֵינוּ, שִׁידְעוּ שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁלֵא
כָּל מֵה שְׁרוּאִים זֶה צוֹדֵק. בְּכָל זֹאת לָנוּ יֵשׁ אֲמוּנָה
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לָנוּ יֵשׁ רַק אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ
שְׁמוֹ! מֵה שְׁקוֹרָה סְבִיב, זֶה רַק בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה
וְהַנְּסִיוֹן, וְכִמוֹ שְׂאֵמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל
(שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ש'): כָּל מֵה שְׂאֵתָה רוּאָה בְּזֶה
הָעוֹלָם, זֶה רַק בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן; וְלִכֵּן
הַמְּלַמֵּד וְהַמוֹרֵה צָרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּתַלְמִידִים
אֲמוּנָה, אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּבַר גְּדוֹל
וְדְבַר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגָּחַת
הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וְחֲכָמֵינוּ אוֹמְרִים (יוֹמָא ל.ח.):
בְּמִקוּמָה יוֹשִׁיבוּךָ — אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׂמוּכָן
לְחַבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגֵעַת בְּמְלָכוֹת חֻבְרָתָהּ אֲפִלוּ

כְּמֵלֵא נִימָא; וְזֹאת עַל הַמְּחַנְכִים לְהַחֲדִיר בְּיַלְדִים
— אָמוּנָה. וְלִכֵּן עֲבוּדַת הַחַנוּךְ זֶהוּ קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים.

וְאִם מְלַמֵּד — מְחַנֵּף, מוֹרָה — מְחַנֵּכֶת, יִקְחוּ
אֶת זֹאת בְּרֵאשׁ מְעִינֵיהֶם, הֵם יִהְיוּ הַמְּחַנְכִים
וְהַמְּחַנְכוֹת הַמְּצַיְנִים בְּיוֹתֵר. הֵם יוֹדְעִים מַה זֶה
חַנוּךְ. וּבְנֵדָאֵי מַגִּיעָה לָהֶם הַמְּשַׁכְּרֵת הַכִּי גְבוּהָה,
כִּי הֵם מְטַפְּלִים בְּיַלְדֵינוּ, בְּשַׁעֲה שְׁהַהוֹרִים בְּעֶצְמָם
אֵינָם יְכוּלִים לְחַנֵּף אֶת יַלְדֵיהֶם, וְכִפִּי שְׂרוּאִים
בְּחוּשׁ, רַב רַבָּם שֶׁל הַהוֹרִים אֵין לָהֶם פֶּחַ לְיַלְדֵיהֶם,
וְאַחַר־כֵּן מְצַפִּים שֶׁהַמְּחַנְכִים יִהְיוּ מְלֹאכִים, וַיִּהְיֶה
לָהֶם מִקָּל קָסָם עַל יַלְדֵיהֶם! וְלִכֵּן יֵשׁ טְעָנוֹת עַל
הַמְּלַמְּדִים וְהַמוֹרֹת, וְשׂוֹכְחִים, שֶׁהֲלֹא אַתֶּם
הַהוֹרִים יֵשׁ לָכֶם רַק כַּמָּה שָׁעוֹת אֶת הַיְלָדִים,
וְהַמְּלַמֵּד וְהַמוֹרָה יֵשׁ לָהֶם רַב הַיּוֹם לְשָׁהוֹת עִם
הַיְלָדִים, וְאֵיךְ יֵשׁ לָהֶם סְבֻלָּנוֹת אֲלֵיהֶם! וְלִכֵּן
צָרִיכִים לִיקָר וְלִכְבֵּד מְאֹד מְאֹד אֶת הַמְּלַמְּדִים
וְהַמְּחַנְכוֹת, וְאֲסוּר לְקַמֵּץ בְּשִׁכְר הַלְמוּד, וְצָרִיכִים
לְהַרְבוֹת בּוֹ, וְזוֹ הַצְּדָקָה הָרֵאשׁוֹנָה וְהַעֲקָרִית מְכַל
הַצְּדָקוֹת, וְלֹא צְדָקָה בְּתוֹר נְדָבָה, אֶלֶּא צְדָקָה בְּתוֹר
הַעֲרֻכָה וּמִתְנָה, כִּי מַגִּיעַ לָהֶם הַרְבֵּה מְאֹד. עַל
הַהוֹרִים לְקַמֵּץ מִפֶּת לַחֲמָם וְלִתֵּת לְמְלַמְּדִים

וְלַמּוֹרוֹת, כִּי חֲנוּךְ זֶה יְסוּד בִּיְהוּדוּת, וְהֵם מִמְּשִׁיכִים
אֶת שְׂרֵשֶׁרֶת הַזֶּהָב בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

וְלִכֵּן מְלַמְּדִים וּמוֹרוֹת צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד,
וְלִדְעַת אֵיזָה תְּפִקִּיד קְדוּשׁ יֵשׁ לָהֶם, לְחֲנוּךְ אֶת
הַיְלָדִים לְאַמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְקִיּוּם מִצְוֹת
מַעֲשִׂיּוֹת: שַׁבָּת, כְּשָׂרוֹת, צְנִיעוּת, אֲנִחְנוּ מִבְּדָלִים
מִשָּׂאֵר אַמּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כ, כו): "וְאַבְדִּיל
אֶתְכֶם מִכָּל הָעַמִּים, לִהְיוֹת לִי לְעָם". אֲנִחְנוּ
מִפְּרָשִׁים מִהַגּוֹיִים, וְאַיִנָּנוּ מִתְּבִישִׁים בְּזָה, זֹו
הַמַּעֲלָה שְׁלָנוּ, שְׂאִינָנוּ מִתְּעַרְבִים בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם.
וְעַל עַם יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כג, ט): "הֵן עַם לְבָדָד
יִשְׁכּוֹן", אִם הַמְּלַמֵּד וְהַמּוֹרֵה יַחְדִּירוּ דָבָר זֶה הַיֵּטֵב
בְּעֶצְמָם, שְׂאִינָנוּ כְּמוֹ הַגּוֹיִים, וְזֹאת יַחְדִּירוּ
בְּתַלְמִידִים וּבְתַלְמִידוֹת, זֶה נִקְרָא "חֲנוּךְ נִפְלָא",
וּבְזֹאת יִדְעוּ שֶׁהַצְּלִיחוּ בְּחֲנוּךְ. אָבֵל אִם יִרְצוּ
לְהִתְפַּשֵּׁר, חֵס וְשָׁלוֹם, וְלְחַנֵּף לְפָלוּגִי וּלְאַלְמוּנִי,
לְדַמּוֹת לְזָה וְלְזָה, אֵינן זֶה נִקְרָא "חֲנוּךְ נִפְלָא", אֶלָּא
חֲנוּךְ שֶׁל חֲקוּי, חֲנוּךְ שֶׁל שֶׁקֶר. כִּי "חֲנוּךְ נִפְלָא"
הֵינּוּ שֶׁהוֹלְכִים בְּאוֹתָהּ שְׂרֵשֶׁרֶת שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ
— גְּלוּי אֱלֹהוֹת וְקִיּוּם מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת. אֲשֶׁרִי

הַמְלַמְדִים וְהַמּוֹרֹת שֶׁיַחֲדִירוּ דְבָרִים אֵלָיו הֵיטֵב
בְּתוֹךְ לִבָּם וְלִבּוֹת תִּלְמִידֵיהֶם.

ב.

הַמְחַנֵּךְ צָרִיךְ לְהַבִּין אֶת הַתִּלְמִידִים

יְסוּד גָּדוֹל בְּחַנוּךְ, שְׁמִי שֶׁהוֹלֵךְ לְחַנּוּךְ אֶת בְּנֵי
וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְהַבִּין אֶת הַיְלָדִים. כִּי יְלָדִים
אֵינָם פְּסָלִים, הֵם לֹא עֲצִים וְאַבְנִים, הֵם בָּשָׂר וְדָם!
כָּל תִּלְמִיד וְתִלְמִידָה צָרִיכִים לְהַבִּין אוֹתָם, לָרַדֵּת
אֲלֵיהֶם, לִידַע אֶת הַרְקַע שֶׁלָּהֶם, מֵאִיזוֹ מִשְׁפָּחָה הֵם
בָּאִים, אוֹלֵי יֵשׁ שָׁם אָבִא אוֹ אִמָּא חוֹלִים, אוֹלֵי יֵשׁ
שָׁם אָח אוֹ אָחוֹת חוֹלִים, אוֹלֵי יֵשׁ שָׁם עֲנִיּוֹת
וְדַחְקוֹת שָׁאִין לָהֶם מֵהַ לֶּאֱכֹל, אוֹלֵי הֵם יְתוּמִים
וְיְתוּמוֹת מֵאֵב אוֹ מֵאִם. מְחַנֵּךְ וּמְחַנֵּכֶת, מְלַמֵּד
וּמוֹרֶה צָרִיכִים לְהַבִּין אֶת הַתִּלְמִידִים, וְלֹא לְהַפְנִס
לְשִׁגְרַת תְּקִיפּוֹת וְעָרִיצוֹת, וְלִנְהַג בְּקִשְׁיחוֹת וּבְחֹמֶר
הַדִּין עִם הַתִּלְמִידִים, חֶסֶד וְשָׁלוֹם. מִי יוֹדֵעַ אִם
תִּלְמִיד אוֹ תִלְמִידָה לֹא אָכְלוּ הַיּוֹם, כִּי לֹא הָיָה אֲכָל
בְּבֵית, אוֹ הָיוּ מְרִיבוֹת בְּבֵית, וְהַיְלָדִים בָּכוּ מֵרַב
פֶּחֶד, מִי יוֹדֵעַ מָה עָבַר עַל הַתִּלְמִיד הַזֶּה הַבְּקָר.
מְלַמֵּד מְצַיֵּן, מוֹרֶה מְצַיֵּנֶת, שְׂרוֹצִים "חַנוּךְ נִפְלֵא",

צְרִיכִים לְהִבִּין אֶת הַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת, וְלֹא לְהַעֲנִישׁם עַל כָּל דְּבַר קָטָן. צְרִיכִים לְצִאת לְקִרְאָתָם וְלָרֶדֶת לְסוּף דַּעְתָּם. אוֹלַי הַתְּלַמִּיד אוֹ הַתְּלַמִּידָה רוֹצִים תְּשׁוּמַת לֵב, וְלֹא קָבְלוּ אֶת זֹאת מִהַהוֹרִים, אוֹלַי הֵם בָּנִים לְמִשְׁפָּחָה הַרוֹסָה, בַּר מִיָּנֵן, אוֹלַי קָרוּ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, דְּבָרִים קָשִׁים בְּבֵית, שְׁהִבֵּן אוֹ הֵבֵת נוֹתְרוּ עִם צְלָקָת בְּנַפְשָׁם, לָמָּה וּמַדּוּעַ הִמְלִיךְ אוֹ הַמּוֹרָה אֵינָם רוֹצִים לָרֶדֶת אֲלֵיהֶם וְלְהִבִּין אוֹתָם?! לָמָּה צְרִיכִים לְהַכְנִס לְכַתֵּה בְּתַקִּיפוֹת וּבְחֻמְרֵי הַדִּין, כְּאֵלוֹ הַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת הֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת?! לָמָּה שְׁלֹא תִהְיֶה הַבְּנָה שֶׁל הַמְּחַנְכִים, שְׁיִבִינוּ דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר מָה קוֹרָה בֵּין הַתְּלַמִּידִים?! זֶה נִקְרָא מְחַנְכִים וּמְחַנְכוֹת הַכִּי טוֹבִים — אִם הֵם רַק יוֹדְעִים אֵיךְ לָרֶדֶת לְתוֹךְ לֵב הַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת, וְזֶהוּ "חֲנוּךְ נִפְלֵא".

מְלִיכָה אוֹ מוֹרָה נִקְרָאִים אָבָא וְאִמָּא לְיִלְדִים. כְּמוֹ שְׁהוֹרִים רוֹצִים שְׁיִלְדִיָּהֶם יִהְיוּ הַכִּי מְצַלְחִים, כִּי הִמְלִיכָה וְהַמּוֹרָה, הַמְּחַנֵּף וְהַמְּחַנֶּכֶת צְרִיכִים לְדַעַת שְׁהִילְדִים הֵלְלוּ בְּכַתֵּה שְׁלֵי צְרִיכִים לְהִיּוֹת הַכִּי מְצַלְחִים. וּבּוֹדָאֵי יִשְׁנֵם יִלְדִים מְפָרְעִים, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת הַמְּחַנֵּף אוֹ הַמּוֹרָה מְכַלִּיָּהֶם. אֵיךְ

כָּל זֶה נַעֲשֶׂה, כַּאֲשֶׁר אֵין מְבִינִים אֶת הַתְּלִמִּידִים
 וְהַתְּלִמִּידוֹת. אָבֵל תִּכְרֶךְ כְּשִׁמְתְּחִילִים לְהִבִּין אוֹתָם,
 שׁוֹבְרִים אֶת לְבָם. נוֹתְנִים לָהֶם אֶת הַיַּחַס, נוֹתְנִים
 לָהֶם מֵה שְׁחָסַר לָהֶם, אֶת הַחֹס הַבֵּיתִי, זֶה נִקְרָא
 "חַנוּךְ נִפְלָא", כְּשִׁמְלֵמֵד אוֹ מוֹרֶה מוֹרִידִים עֲצָמָם
 לַתְּלִמִּידִים וְהַתְּלִמִּידוֹת, וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ לְבָם,
 וּמִתְחִילִים לְהִבִּין, שְׂאֵלוֹ נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, אֵךְ אֵין
 לָהֶם רַקַּע חַיּוּבִי, וּבָאִים מִכַּתִּים אֲמֻלָּיִם, הַרוֹסִים
 וְעֲנִיִּים, מֵהוֹרִים שְׂאִינָם יוֹדְעִים פִּיצַד לְחַנּוּךְ אֶת
 יְלָדֵיהֶם. אִם מְלַמֵּד — מְחַנֵּךְ, אִם מוֹרֶה —
 מְחַנֵּכֵת, יִשְׁתַּדְּלוּ לְהִבִּין אֶת לֵב הַתְּלִמִּידִים
 וְהַתְּלִמִּידוֹת, זֶה נִקְרָא מְלַמֵּד טוֹב וּמוֹרֶה טוֹבָה, וְזֶה
 "חַנוּךְ נִפְלָא", שְׂצָרִיכִים תָּמִיד לְלַכֵּת בְּצוּרָה שֶׁל
 אֲהָבָה וְרַחֲמָנוּת, לְרַחֵם עַל הַתְּלִמִּידִים וְהַתְּלִמִּידוֹת.
 כִּי לְגַרֵּשׁ תְּלָמִיד אוֹ תְּלַמִּידָה מִהַכֶּתֶה — אֵין זֶה
 פְּתָרוֹן, לְהַגְבִּיחַ יָדַיִם עַל יֶלֶד — אֵין זֶה פְּתָרוֹן.
 אֲלֹא לוֹקְחִים אֶת הַתְּלָמִיד לְשִׁיחָה בְּפָרְטִיּוֹת,
 מְדַבְּרִים אִם הַתְּלַמִּידָה בְּאִפְּן אִישִׁי, מִתְחַבְּרִים
 אֲלֵיהֶם, קוֹנִים אֶת לְבָם, מְבִינִים אוֹתָם, מִשְׁתַּדְּלִים
 לְעוֹר לָהֶם. וְאִז לֹא יֵאָרֶךְ זְמַן רַב, וְהַיְלָדִים יֵרְאוּ,
 שִׂישׁ לָהֶם כָּאֵן מְחַנְכִים וּמְחַנְכוֹת שְׂדוּאָגִים
 בְּעֵבוֹרָם יוֹתֵר מֵהוֹרִים, וַיִּקְבְּלוּ אֶת הָאֱמוּנָה בְּמִלְמַד

וּבְמִוְרָה, וַיִּפְתָּחוּ אֶת כָּל לִבָם אֲלֵיהֶם. וְאִזּוּ יוֹכְחוּ
 הַמַּחְנִנִּים וְהַמַּחְנִכּוֹת בַּהֲנַחַה הַצּוֹדֶקֶת הַזֹּאת, שֵׁילְדִים
 אֵינָם אֲבָנִים אוֹ פְּסָלִים, הֵם בְּשָׂר וְדָם כְּמוֹכֶם, הֵם
 רְגִישִׁים, וְצָרִיכִים לְרֹדֶת אֶל תּוֹךְ לִבָם, וּלְהַשְׁתַּדֵּל
 לְעֹזֵר לָהֶם. וְכָל זֶה זוֹכִים כְּשִׁיּוֹדְעִים שֶׁהַחֲנוּךְ הוּא
 עֲבוֹדַת קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים, וְלֹא מְקַצוֹעַ לְהַרְוִיחַ כֶּסֶף,
 אֶךְ אִם חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה עֲבוֹדָה כְּשֶׁאֵר עֲבוֹדוֹת לְהַרְוִיחַ
 כֶּסֶף, חֲבָל עַל הַזְּמַן, חֲבָל עַל הַיְלָדִים, יוֹתֵר טוֹב
 שֵׁילְכוּ לְעֲבוֹדָה אַחֲרַת — לְעֵבֵד בְּכַבִּישִׁים,
 לְטָאֲטֵא רְחוּבוֹת, אוֹ לְהִיּוֹת עוֹזְרֵי בַּיִת וּלְנִקּוֹת
 בָּתִּים. חֲנוּךְ אֲמַתִּי זֶה לְרֹדֶת לְלֵב הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת,
 וּלְהַבִּין אוֹתָם וּלְהַגְבִּיחַ נַפְשָׁם, לְהַנְחוּתָם בְּגִשְׁמִיּוֹת
 שֵׁינְהִיגוּ בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁלֹּא יִתְפָּרְעוּ, וַיִּכְבְּדוּ מִבְּגַיִם
 וְכוּ' וְכוּ', וּבְרוּחָנִיּוֹת שֵׁימְשִׁיכוּ אֶת שְׂרָשְׁרַת הַזֵּהָב
 שֶׁהִתְחִיל אֲבָרְהָם אָבִינוּ — לְגַלוֹת אֶת הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ-הוּא, זֶה נִקְרָא "חֲנוּךְ נִפְלָא", וְכָל זְמַן שֶׁאֵין
 לְמַחְנִנִּים וְהַמַּחְנִכּוֹת יְדִיעָה זֹאת, חֲבָל עַל זְמַנָּם
 הַיָּקָר, וְרֹאשֵׁי שֵׁי־עֲזָבוּ עֲבוֹדָתָם. כִּי "חֲנוּךְ נִפְלָא"
 הֵינּוּ לְרֹדֶת לְלֵב הַיְלָדִים, לְהַתְחַבֵּב עֲלֵיהֶם, לְאַהֲבֵם
 אוֹתָם, לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וּלְהַגְבִּיחַם עַל דֶּרֶךְ הַיָּשָׁר, זֶה
 חֲנוּךְ מְצִיָּן, וְאֲשֶׁרֵי הַמְּלַמֵּד וְהַמּוֹרֶה שֵׁיכוֹלִים
 לְהַרְאוֹת דְּבַר זֶה.

הַמְּחַנֵּךְ צָרִיךְ לְרַחֵם עַל הַתְּלַמִּידִים

בְּדֶרֶךְ כָּל אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שָׂרֵב רַבִּים שֶׁל בְּתֵי
 חַנוּךְ נִכְשָׁלִים, וְעִבְדָּה וּמְצִיאוֹת עֲגוּמָה הִיא,
 שֶׁהַדּוֹר מְדַרְדֵּר בְּכָל הָעוֹלָם. מֵאִימַתִּי הָיָה דְבַר
 כְּזֶה, שֶׁצָּרִיכִים לְשַׁתַּל בְּכָל בֵּית-סֵפֶר שׁוֹטֵר, לְשַׁמֵּר
 עַל הַמּוֹרִים וְהַמּוֹרוֹת, שֶׁהַתְּלַמִּידִים לֹא יִכּוּ
 אוֹתָם?! שֶׁהַתְּלַמִּידִים לֹא יִזְיָקוּ לְעֶצְמָם וְכוּ'?!
 הַדּוֹר יֵרֵד אֵלָּף יְרִידוֹת. הַמְּחַנֵּךְ וְהַמְּחַנֵּכֶת, הַמְּלַמֵּד
 וְהַמּוֹרֶה צָרִיכִים לְרַחֵם עַל הַיְלָדִים, הֵם צָרִיכִים
 לְדַעַת, שֶׁאֵלֹו הַתְּלַמִּידִים הֵם הַיְלָדִים שֶׁלָּהֶם, וְמָה
 אָדָם לֹא יַעֲשֶׂה בְּעִבּוֹר בְּנוֹ אוֹ בַתּוֹ?! אָבָא אוֹ אִמָּא
 יַעֲשׂוּ הַכֹּל לְכַפּוֹת עַל בָּנָם אוֹ בָתָם, אִף שִׁיעֲשׂוּ
 הַנּוֹק הַכִּי גָדוֹל, אִף שִׁיעֲשׂוּ אֶת הַדְּבָר הַכִּי גָרוּעַ
 וּמְפָרֵעַ, יֵשׁ לָהֶם רַחֲמָנוּת עַל יְלָדֵיהֶם, הֵם רוֹצִים
 שֶׁלְיִלְדֵיהֶם יִהְיֶה שֵׁם טוֹב, וְלָמָּה שֶׁלְמַלְמֵד וְלַמּוֹרֶה
 לֹא תִהְיֶה אוֹתָהּ גִּישָׁה לְתַלְמִידִים וְלַתְּלַמִּידוֹת, לִידַע
 שֶׁהֵם יְלָדֵיהֶם מִמֶּשׁ?! וְכִמְאֶמְרָם ז"ל (סְנֵהֲדָרִין יט:):
 כָּל הַמְּלַמֵּד בְּנוֹ תוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאֵלוֹ
 יְלָדוֹ; הֵם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, וְלִכֵּן מְלַמֵּד אוֹ מוֹרֶה
 צָרִיכִים לְדַעַת, שֶׁהַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת הֵם בְּנֵיהֶם

ובנותיהם, וכמו שהם מרחמים על ילדיהם, אף שישבּלו מהם סבּל גדול מאד, כפּי שהורים סובלים מבנים ובנות, אֲשֶׁר אין בית שלא תהיה שם כבשה שחורה, אין בית שלא יהיה שם בן מבין כל הבנים או בת מבין כל הבנות שמציקים להורים, ומורידים חיייהם שאולה. עם כל זאת ההורים מרחמים עליהם, ההורים מכסים ומחפים עליהם, כי מה יעשו? יגרשו אותם, ישליכו אותם לרחוב?! הלא יהיו גרועים יותר. אם המלמד או המורה ילכו בגישה זו — שאלו התלמידים והתלמידות הם הילדים שלנו, ולהיכן נשליכם?! הלא עלינו לרחם עליהם כמו שהם בנינו ובנותינו. אם ילכו באפן הזה, יצליחו עמָהם במאד מאד. וזה נקרא "חנוך נפלא".

כדאי אפלו למעט בחמר הלמוד, ללמד פחות, ולתת יותר אהבה וחם ותשומת לב, אשר זה חשוב יותר. ובנדאי שצריכים ללמד את הלמודים הבסיסיים, שהילדים לא יגדלו בורים ועמי ארצים, שאינם יודעים חשבון בסיסי וכדומה, אבל לא להחליף עקר בטפל. צריכים ללמד עם הילדים הלכות ודינים, יסודות היהדות, דיני נטילת ידים

שחרית, להכין נטלה וקצרה ליד המטה וכו' וכו'.
 ללמד דרך ארץ עם הזולת, לא לעשות הזקים
 לאחרים, חס ושלום, לנהג בישור ובהגינות. בודאי
 צריכים ללמד את הילדים גם למודים מסימים,
 אבל העקר צריך לחנכם באהבה ובחס, שירגישו
 שהתלמוד תורה ובית-ספר הוא הבית שלהם, עד
 שיאהבו כל-כף את מקומות למודיהם, שלא ירצו
 להדיר רגליהם משם, ולחפש בשדות זרים, ואז
 ידעו המחנכים שהצליחו בחנוף. אף אם הילדים
 אינם רוצים לילך למקום למודם, סימן שמשהו
 אינו פשוטה שם, כנראה המלמד או המורה
 הולכים בתקיפות, בחמר הדין, בהכאות, בצעקות
 ובצנחות וכו'. אף אם התלמידים חפצים לילך
 לתלמוד תורה ולבית-ספר, סימן שמתנהגים עמהם
 שם פראוי וטוב להם. אם המלמד והמורה ירגישו
 כי התלמידים והתלמידות הם כילדיהם משם, אז
 יצליחו בחנוף, וזה יסוד היסודות בחנוף טהור,
 חנוף מצין.

ולכן הכניסו את כל יסודות אלו בתוך לבכם,
 ואז תצליחו במשימתכם הקדושה. וזאת תדעו,
 אשר מתנף ומתנכת אינה עבודה פשאר עבודות,

חַנוּךְ נִפְלָא

שְׂצָה

שְׂפִשְׁגִּמְרָתְם אֶת הָעֲבוּדָה, וּסְגִרְתֶּם הַדֵּלֶת אַחֲרֵיכֶם,
וְעַד מָחָר אֵינְכֶם רוֹצִים לְשִׁמְעַ מִהַתְּלַמִּידִים
וְהַתְּלַמִּידוֹת, לֹא וְלֹא! אֵין זֶה נִקְרָא מְלַמֵּד וּמְחַנֵּכֶת
טוֹבִים. "חַנוּךְ נִפְלָא" הֵינּוּ שֶׁהַמְּלַמֵּד וְהַמּוֹרָה
צָרִיכִים בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה לַחֲשֹׁב מִהַתְּלַמִּידִים
וְהַתְּלַמִּידוֹת, לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם כְּפִי שְׂמֵת־פְּלִלִים עַל
הַיְלָדִים שְׁלָנוּ, כִּי בְּלִי תִפְלָה אֵין מְצַלִּיחִים עִם
יְלָדִים. רוֹאִים בַּבַּיִת שֶׁהַיְלָדִים שׁוֹכְבִים, וְעוֹשִׂים
נְזָקִים, וּמְחַצִּיפִים פְּנֵיהֶם נֶגֶד הַהוֹרִים, נֶגֶד שְׂכָנִים
וּמְבַגְרִים, וְעוֹשִׂים צָרוֹת צָרוֹת בַּבַּיִת וּבַחוּץ.
וְהַהוֹרִים מְסַכְּנִים, נִכְשְׁלוּ בְּחַנוּךְ יְלָדֵיהֶם, אֶךְ
הַמְּחַנֵּךְ וְהַמְּחַנֵּכֶת צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׂבָעוּלָם לְשִׁמְעַ אֶת לֵב הַתְּלַמִּידִים, וְלְהַתְּפַלֵּל
עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה, אִזּוּ יֵרְאוּ שֶׁתְּהִיָּה לָכֶם הַצְּלָחָה
גְּדוֹלָה. וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַם שְׂכָרְכֶם, כִּי עַל
עֲבוּדַת הַחַנוּךְ אֵין יְכוּלִים לְשַׁלֵּם בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם שְׂכָר מְלַמֵּד וּמוֹרָה
שְׂעוֹשִׂים מְלֶאכֶתָם נְאֻמָּנָה. אֶךְ אוֹי לוֹ לְמִי שְׂאֵינוֹ
עוֹשֶׂה עֲבוּדָתוֹ בְּנְאֻמָּנוֹת, וְעָלְיוֹ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים: עֲשֵׂה מְלֶאכֶת ה' רַמְיָה (יְרַמְיָה מַח, י) —
זֶהוּ מְלַמֵּד שְׂמַנִּיחַ אֶת הַתְּלַמִּידִים וְעוֹסֵק בְּעִסְקָיו.

וְלִכֵּן מֵאַחַר שְׂזִכִּיתֶם לְהִיּוֹת מְלַמְּדִים וּמּוֹרֹת,
 תִּשְׂמְחוּ מְאֹד, וְתִדְעוּ שְׂעֲבוֹדְתְּכֶם הִיא קֹדֶשׁ
 קְדָשִׁים, וּמְעַרְיָכִים אוֹתָהּ בְּמֵאֵד מְאֹד, אֵל תִּתְּבוֹנְנוּ
 עַל אֵלֹהֵי שְׁלוֹעֲגִים לָכֶם וּמִשְׁפִּילִים אֶתְכֶם, שְׂכַרְכֶם
 יָבוֹא מֵאֵת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יֵאָרֶךְ זְמַן רַב
 וְתִתְּפָרְסְמוּ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. רֹאִים מְלַמְּדִים
 וּמּוֹרֹת מְצַלְחִים שְׂמֻקְבָּלִים שֵׁם עוֹלָמִי. חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵינֵי שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה ח', סִימָן
 ב'): אִם אֶחָד יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד תּוֹרָה בְּקֶרֶן זְוִית, אָמַר
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲנִי מֵרְאֶהוּ לְבָרִיּוֹת. אִם יֵשׁ
 בְּאִיזָה מְקוֹם תְּלִמוּד תּוֹרָה אוּ בֵּית-סֵפֶר, וַיֵּשׁ שָׁם
 מְלַמֵּד הַמוֹסֵר נִפְשׁוֹ בְּעִבּוּר תְּלִמִּידָיו, יוֹשֶׁבֶת מוֹרָה
 וּמוֹסֶרֶת נִפְשָׁה בְּעִבּוּר תְּלִמִּידוֹתֶיהָ, וְעוֹשִׂים
 עֲבוֹדָתָם נְאֻמָּה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְגַלֶּה אוֹתָם
 מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וּמְפָרְסְמָם. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא יַעֲזֹר, שְׂבִזְכוֹת שְׂאֵתָם מְחַנְּכִים אֶת הַבָּנִים
 וְהַבָּנוֹת, תִּזְכּוּ לְהַצְלִיחַהּ בַּחַיִּים, לְהַצְלִיחַ עִם
 יְלִדֵיכֶם, וַיְהִי לָכֶם נַחַת מֵהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 יְבָרֶךְ אֶתְכֶם אֶלֶף פְּעָמִים כָּכָה, וּשְׂכַרְכֶם גָּדוֹל מְאֹד.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!